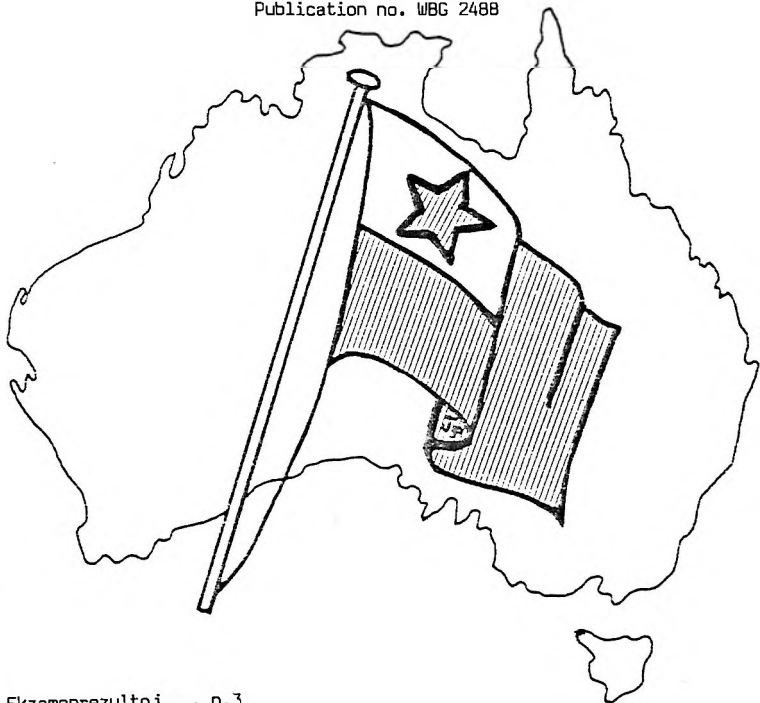

The Australian Esperantist

Numero 264

NOVEMBRO-DECEMBRO 1990

Registered by Australia Post
Publication no. WBG 2488

Ekzamenrezultoj ... p.3

Al giganto: omaĝe al Gustav Mahler (Niĉjo Nicholas) ... p.4

Kiu diris tion? (Ralph Harry) ... p.6

Recenzoj: Vivi Estas Danĝere; Ĝna Antologio ... p.7

Ekskursoj dum la somerlernejo (Bob Felby) ... p.10

Memorige al Thea Van Den Boogaard (Max Wearing)...p.13

Spertoj (1) (Donald Broadribb) ... p.15

Iom pri Sovetia Televido (Trevor Steele) ... p.24

Diversaĵoj: p.11, 12, 20-23, 25

English Supplement

THE AUSTRALIAN ESPERANTIST

Oficiala organo de la Aŭstralia Esperanto-Asocio
 Redaktoro: Donald Broadribb, 46 Great Eastern Highway, Bakers Hill
 WA 6562. Telefono: (09) 574 1307. Fax: (09) 574 1298.
 Prov. Prezidanto: Justice K. Enderby, 2 Phoebe St, Balmain NSW 2041.
 Vicprezidanto: Vera Payne, 36 Donegal Rd, Floreat Park WA 6014.
 Sekretario: Ray Ross, 41 Agnes St, Sunnybank QLD 4109.
 Vicsekretario: Herbert Koppel, GPO Box 2122T, Melbourne Vic 3001.
 Kasisto: Owen Loneragan, 16 Deverell Way, South Bentley WA 6102.
 Libro-Servo: Tom Elliott, PO Box 230, Matraville NSW 2036.
 Korespondaj kursoj: John Moore, 7 Pelican St, Emu Park QLD 4702.
 Prov. Prezidanto de la Ekzamen-Komitato: Donald Broadribb (adreso sup-
 re).
 P.R.D. (Oficisto pri Rilatoj kun la Publika): Dennis Murphy, 79 Binna-
 long Rd, Old Toongabbie NSW 2146

Membreco: \$25 por individuo, klubo kc.; \$30 por familio (ĉiuj ĉe la sa-
 ma adreso); \$15 (minimуме) por pensiulo aŭ studento. Bonvolu sendi vian
 kotizon al la kasisto aŭ al la Libro-Servo.

Bonvolu avizi la redaktoron se via adreso estas neĝuste presita sur la
 adreslipeto, aŭ se vi ŝanĝas vian adreson aŭ/kaj nomon.

Sendu ĉiujn komunikaĵojn, artikolojn, librojn por recenzo kc. al la re-
 daktoro. Limdato por alsendo de presotaĵoj por la venonta numero:
 1 januaro.

SE VI DEZIRAS LEGI PRI IO verku artikolon!

Jes, ĉu vi ne ofte pensis kiam vi elkovertigis vian novan ekzempleron
 de THE AUSTRALIAN ESPERANTIST "ni vere bezonas artikolon pri..."? Do
 sendu tiun amatan eseon, ideon, rakont(et)on, esprimon de vidpunkto,
 ŝercbildon. Ni ĉiuj volos legi ĝin! Preparante la tekston, bonvolu
 atenti la ĉi-sekvajn postulojn: la teksto devas esti klare tajpita, per
nova rubando kaj kun duobla spaco inter la linioj kaj marĝenoj de
 almenaŭ du centimetroj. Tajpu sur nur unu flanko de ĉiu folio. Netajp-
 itaj tekstoj estos malakceptitaj. Por konservi la lingvan nivelon de ĉi
 tiu gazeto la redaktoro rajtas korekti ĉiun tekston antaŭ aperigo. Laŭ-
 bezone ĝi povos esti mallongigita de la redaktoro. Ni ne povas promesi
 aperigon en la tuj sekvonta numero, krom se temos pri kronologie urĝa
 teksto.

EKZAMENREZULTOJ

Ĉi-jare Nick ("Niĉjo") Nicholas brile sukcesis ĉe la Klereca Ekzameno.

Niĉjo do apartenas al la malgranda grupo da "kleruloj": Marj Ellyard, Ralph Harry, Fay Koppel, Ray Ross kaj Trevor Steele. Kaj Niĉjo estas ankoraŭ en la dua jaro de sia universitata studo!

Malgraŭ sia juneco Niĉjo montris en ĉiuj respondoj altan lingvan kapablon kaj sendependan analizon surbaze de diligenta esplorado kaj propra gusto.

Ni varme agnoskas lian elstaran atingon, des pli ĉar li estas unu el la malmultaj junuloj en nia landa movado. Ni deziras al li sukceson en ĉiuj projektoj, nelaste sur la kampo de la internacilingva literaturo.

Trevor Steele

Estro de la ekzamen-komitato.

Ni deziras ankaŭ gratuli Gillian Hopkinson (Qld) pro ŝia sukceso en la Elementa Ekzameno.

MILLICENT HARRY

NEKROLOGO

Mortis en Launceston, Tasmanio, la 22an de oktobro, Millicent Harry, fratino de Ralph.

Millicent lernis Esperanton en Hobarto en la tridekaj jaroj. Ŝi ne multe praktikis, sed ĉiam subtenis la movadon. Antaŭ dek jaroj ŝi persvadis la Unuiĝon de Kristanaj Virinoj por Abstemio (Women's Christian Temperance Union), de kiu ŝi estis la tutmonda prezidanto, akcepti rezolucion favoran al la Internacia Lingvo. Poste tiu organizaĵo partoprenis en la "Labora Grupo" de AEA kaj aperis artikoloj pri la lingvo en ĝia organo.

Ralph Harry

AL GIGANTO: OMAGE AL GUSTAV MAHLER

de Niĉjo Nicholas

Malgrasa judo aŭtokrata.
 kun miopio kaj pudoro;
 juna edzino ne seks-sata;
 posteno alta, kun honoro
 (sed, domaĝinde, ne favoro):
 somere verkis li - ne gemojn,
 jam mondevastis la laboro:
 li vere kreis kosmoskemojn.

Komplezi per nestrebo glata
 al rigidema gust-doktoro
 ne celis li - ĉar delikata
 ne povas esti mondangoro,
 kaj ne brideblas venkoglora.
 Ne volis malpliecajn temojn,
 li timis plejon, kun stentoro;
 tiel li kreis kosmoskemojn:

herooj kaj renask' beata,
 Pan, infaneca fidfervoro,
 funebro ĝojen kordilata,
 kaj tragedie ŝira ploro,
 gajo, jubilo kaj adoro,
 ekdubo fronte mortproblemojn,
 kaj fine pac' post vivhororo:
 li jam finkreis kosmoskemojn.

La kritikado - senkompata
 ("Jen superfluas tiu ĉoro!");
 kaj pro la sort' trifoje bata,
 marasmis fine lia koro.
 Li entombiĝis sub marmoro.
 Ne surskribigis li poemojn,
 ĉar ne necesis pridekoro:
 li vere kreis kosmoskemojn.

Veron li verkis, laŭreata
 al nia temp' kaj nia moro.
 Patosis li, aŭtoritata
 pri homaj sento kaj doloro.
 Obsedis lin anim-esploro
 totala: paŭsis niajn memojn,
 kaj la rezulta malrigoro
 sincere kreis kosmoskemojn.

Hieraŭ estis ignorata -
 hodiaŭ trovas lin furoro,
 kaj morgaŭ ... nu, laŭdado flata
 utilas sole al retoro.
 Sed li, delonge jam vaporo,
 per verko tiajn sent-ekstrecojn
 dum unu kaj duona horo
 kaŭzas ... ĉar kreis kosmoskemojn.

Princ' Gustav! Kara Direktoro!
 Mi ne scipovas rekviemojn,
 sufiĉu do ĉi metaforo:
 Vi vere kreis kosmoskemojn.

KIU DIRIS TION?

(Citaĵkvizo 1)

de Ralph Harry

Jen kelkaj eminentuloj. Citaĵoj el iliaj verkoj kaj diroj sekvas.
Penu parigi la personon kun la spritaĵo.

- (a) L.L. Zamenhof
- (b) W. Shakespiere
- (c) Moliero
- (ĉ) Kabe (Kazimir Bein)
- (d) Horacio
- (e) Teo Jung
- (f) Karl Markso
- (g) Mme de Sevigné
- (ĝ) Julio Baghy
- (h) Elizabeth Barrett Browning

1. Se vi min devas ami, estu ĝi pro nenio
Escepte nur pro amo
2. Religio ... estas la opio de la popolo
3. Oni devas manĝi por vivi, ne vivi por manĝi
4. Ju pli mi konatiĝis kun viroj, des pli mi admiras hundojn
5. Dolĉe kaj dece estas pro patrio morti
6. Ni iru kuraĝe antaŭen, ĉar nia afero estas honesta kaj utila
7. La poetoj estas danĝeraj homoj
8. Ŝajne la sinjorino tro insiste ĵuras
9. La vagabondo pro la ĝoj' per kanto oratoras
10. Ne kuraĝon perdu, fratoj.

Respondoj sur p27.

VIVI ESTAS DANGERE

recenzas Ralph Harry

V i v i E s t a s D a n ĝ e r e, de Istvan Nemere. Hungara Esperanto Asocio. 159p., broŝurita. \$15 de la AEA-Libroservo.

Lernanto de lingvo bezonas ne nur grandan literaturon sed ankaŭ dis-tran legaĵon. En esperanto eldoniĝas multaj ekzemploj de detektivroman-oj. Oni pripensu nur librojn kiajn *Murdo en la Orienta Ekspreso* aŭ *Mor-to de Trajno*, aŭ la krimisterojn de Claude Piron.

En listo de nia Libroservo *Vivi Estas Dange-re*, verkita de la hungaro Istvan Nemere, estas nomita "krimromano". Fakte ĝi estas streĉa aven-tura romano, ne pri la eltrovo de krimulo sed pri la strebado de grupo neoficiala kapti militkrimulon, kiu eskapis el la normala justico.

La intrigo estas simpla sed atentotena, la roluloj estas variaj kaj iliaj karakteroj kredeblaj. De tempo al tempo, dum paŭzas la agado, la aŭtoro enmetis ĉarman priskribon de la vidaĵoj kaj sonoj de la scenejo. Do tre ĝuebla romano.

La stilo plejparte fluas glate. Nemere uzas kaj bazajn, eĉ antikvajn vortojn (malmola, flugmaŝino) kaj neologismojn (dura, ŝriki, frida, omena, brutala). Estas ankaŭ esprimoj ne ofte renkontataj, tamen laŭ-regulaj (grandurbo, restigi). Nur malofte oni devas dubi pri la signifo (... trapasinta multajn frontojn, p8; konfiduloj, p9; ne flatu al mi p13; dumpasinte, p15; ktp).

Bedaŭrinde estas ankaŭ preseraroj kaj malglataĵoj malimitendaj: pro-pramene, p11; ekekhaltis, p15; ili ridegis altege, ke vibris la krista-laj lampoj, p23; Ili laboris sub tia klimato, p26; pasporton diplomitan p27; Mi aĉetis mapon kaj metis surtablen, p33; ruliĝis sub unun el la aŭtoj, p41 - vidu ankaŭ p58 kaj p77; Oni ne povas scias, p46; Ni ne plu havis jam tempon, p54; ili ne povis sciis, p72; Vi estus certe, ni ne rezignis (lingvo de analfabeto?), p75; la knabon ankoraŭ dormis, p82; virino li estis, p86; dekkvar taga malliberejo, p90; estas varmege (ŝerco?) p93; li estos ... ien en Nottingham, p95; pri tiu laboron, p103; mitreletoj, p123; Mi ne neas iomete admiris, p141; sekstatura, p150; mi sentis la odoron, p158 ...

[listo mallongigita - red.]

Bona libro por gruplegado.

ĈINA ANTOLOGIO

recenzas Donald Broadribb

Ĉina Antologio, 1949-1979, red. Zhao Munying. Beijing: Ĉina Esperanto-Eldonejo, 1989. 417p., bindita. Prezo: \$13.60 de la AEA Libroservo.

Efektive, ĉi tiu estas la dua volumo de la Ĉina Antologio. La volumo por la jaroj 1919-1949 eldoniĝis en 1986. Ĉi tiu volumo do temas pri la tridek jaroj post la establiĝo de la Ĉina Popola Respubliko. Tamen, ne aperas en ĝi verkoj eldonitaj dum la Kultura Revolucio (1966-1976), ki- am, laŭ la vortoj de la prologinto, "Preskaŭ ĉiuj honestaj verkistoj estis pli aŭ malpli persekutitaj, kalumniitaj, turmentitaj aŭ malhonor- igitaj ... Dum tiuj ĉi dek jaroj troviĝis preskaŭ neniuj valora literat- uraĵoj".

La libro estas dividita en tri ĉefpartojn: noveloj (14), eseoj (17) kaj poemoj (20) plus unu "raportaĵo", kaj helpaj biografiaj notoj pri la aŭtoroj. Plejparte la datoj de la diversaj verkoj ne estas indikit- aj. La noveloj estas sufiĉe longaj por esti kompletaj rakontoj (la ave- raĝa longo estas 20 paĝoj), kvankam ŝajnas ke ili estis mallongigitaj por la Antologio. La eseoj estas nelongaj, nur kelkpaĝaj, kaj tiaj est- as ankaŭ la poemoj.

Kion oni atendu de ĉi tia Antologio? Evidente ĝi multe malsimilas al nia A ŭ s t r a l i a A n t o l o g i o, en kiu aperis nur tre mallongaj ekstraktoj el romanoj plus tre malgranda nombro da noveloj, kaj, kompreneble, ankaŭ poemoj. Komparante ilin en mia menso, mi kredas ke la ĉefa diferenco inter la du Antologioj estas ilia celo. La Aŭstra- lia celis konigi la spektron de la aŭstralia literaturo de la komenco ĝis hodiaŭ, kaj tiucele oni elektis "tipajn" verkojn el ĉiuj periodoj, sen atento al la "mesaĝo" trovebla en la verkoj. Male, la ĉinaj verkoj klare celas konigi la sentojn kaj staton de la popolo tuj post la Revo- ucio, kaj ĉiam kun kerna mesaĝo: "Tiel oni suferis antaŭe, nun ni povas feliĉi pro la nova sociordo". Tio ne signifas ke kritiko pri la kondi- ĉoj mankas - pluraj el la noveloj estas tre pesimismaj pro la daŭranta korupteco de la lokaj kaj regionaj politikistoj - sed la temo "Ni konstruas novan sociordon" estas preskaŭ ĉiupaŝe trovebla. Mi demandas al mi, kial oni bezonis tiom enfazi al la propra popolo ke la nova sociordo estas pli bona ol la malnova? (Ĉar oni ja ne verkis ĉi tiujn rakontojn por la eksterlanda publiko!) Tio ne signifas ke la tradiciaj

temoj de noveloj mankas: amo, esperoj, planoj, seniluziiĝo, memoroj, kc., sed plejofte ili estas nur duarangaj intrigoj post la prirevolucia mesaĝo. Tamen, kelkaj el la noveloj estas ĉarma escepto, kaj eĉ pri-Partiaj rakontoj povas esti literature valoraj. Antaŭ ol tro kritiki, ni memoru la karakteron de la romanoj de Charles Dickens, John Steinbeck, kaj de la dramoj de Tennessee Williams, samtempe socipolitikaj kaj majstroverkoj. Domaĝe, aŭtoro de tia literatura staturo mankas en ĉi tiu Antologio.

La redaktoro tre meritoplene prizorgis la verkon. La preso estas ĉiam klara, kaj preseraroj malabundas (nur manpleno en preskaŭ duonmilpaĝa antologio!). La polurintoj de la esperanta stilo iom tro fervore laboris - tro ofte diferenco inter la stiloj de verkintoj malaperis. Kaj, iom strange, ĝenaj anglismoj (!) tro rimarkeblas. Neĉina leganto bonvenigus informon pri la prononco de multaj propraj nomoj. La notojn pri ĉinaj kutimoj kaj aludoj, tamen, mi trovis tre helpaj, multe pli ol tiujn en la Aŭstralia Antologio. Kaj la biografietoj ĉe la fino de la libro estas modelo sekvinda.

Apartan komenton mi deziras fari pri la ilustraĵoj. Unuavide mi sentis ŝokon pro ilia stranga desegnostilo - kiu estas miksaĵo de la tradicia ĉina stilo kaj de l'tradicia eŭropa desegnostilo. Sed iom post iom plonĝinte en la pensmondon de la noveloj, mi trovis la desegnaĵojn trafaj. Evoluas nova desegnarto en Ĉinio, promesplena eĉ kvankam ankoraŭ nematura.

La eseoj estas ĉiatemaj, kaj plejparte interesaj. La poemojn mi ne povas laŭdi. Estas malfacile scii kiaj ili estis en sia origina ĉina formo, sed en sia esperanta formo ili estas banalaj, amatorecaj, preskaŭ senescepte sen literatura valoro. Tio mirigas min, ĉar en **El Popola Ĉinio** regule aperas altkvalitaj esperantigitaj poeziaj tekstoj. Verŝajne pri ilia banaleco kulpas sama faktoro, kiu fuŝis la literaturan kvaliton de multaj el la prozaj tekstoj en la Aŭstralia Antologio: la originaj vortsonoj kaj vortelektoj malaperis dum la tradukado, tiel ke (foje) indaj nacilingvaj verkoj fariĝis nelegindaj en sia esperanta vesto.

Ĉu por vi valorus aĉeti kaj legi ĉi tiun Antologion? Jes se vi havas sociologian intereson pri Ĉinio; ne, se vi deziras literaturan verkon. Sed la tre malalta prezo signifas ke vi ne perdus multan monon pro decido fari propran takson pri ĝi. □

EKSKURSOJ DUM LA SOMERLERNEJO

de Bob Felby

De la 7a ĝis la 19a de januaro, 1991, okazos someraj kursoj de Esperanto en Adelajdo. La ĉefaj instruistoj estos S-ino Vera Payne kaj D-ro Donald Broadribb el Perto kaj S-ro Marcel Leereveld el Melbourne.

Krom diversnivelaĵoj kursoj de Esperanto okazos ankaŭ aliaj tre interesaj studoj en la posttagmezoj. I.a. D-ro Broadribb diskutos kiel interpreti sonĝojn. Tio ĉi estas nur iometo el la tuto kiu okazos.

Okazos i.a. ankaŭ diversaj ekskursoj. La 9an de januaro okazos vespera ekskurso al "Warrawong", bestoprotektejo private posedata sed kun subteno fare de la registaro, por protekti la medion. Warrawong konsistas el 35 akreoj da veprejo. Oni jam nomas ĝin la plej grava bestoprotektejo. Ĝi estas ankaŭ reserĉejo por la plej vigla konservmovada grupo en Aŭstralio, "Earth Sanctuaries". Tie oni ellaboras metodojn por savi niajn rarajn bestospeciojn kontraŭ malapero.

En Warrawong eblas spekti liberajn ornitorinkojn*, posumojn*, ratkanguruojn, paramelojn*, ktp.

Kvankam ni vizitos la protektejon en la vespero, kiam mallumas, ni tamen facile povos vidi, ĉar la gvidanto kunportos fortan lumigilon, al kiu la diversaj bestoj jam al kutimiĝis. Tial ni rajtos fotografi, sed por fari bonajn fotojn oni bezonos tre bonan fotofulmlumilon.

Okazos alia tre bona ekskurso la 13an de januaro. Ni spektos tre malnovan urbon en la ĉirkaŭadelaĵa montaro. Ni vizitos muzeon en apuda urbeto Goolwa, kaj tagmanĝos kun lokaj esperantistaj familioj en vinberĝardeno. Tie ni vidos kiel oni kulturas la vitojn kaj eĉ kiel oni produktas vinon.

Grandega kaj bonega ekskurso okazos 19-21an de januaro, transmare al Kanguruinsulo. Oni loĝos malkare en dilitaj hotelĉambroj aŭ eĉ pli malkare en junulargastejo. Transporto estos per pramo kaj aŭtobusoj. Okazos multaj ekskursoj sur la insulo, krom multaj aliaj aranĝoj. Jen via granda ŝanco admiri la naturbelaĵojn de Kanguruinsulo akompanate de multaj el la plej bonaj esperantistoj de Aŭstralio.

*Platypus, Possum, Bandicoot, laŭ la Aŭs.-Esp. Vortaro 3a eldono.

AEA SOMER-LERNEJO

Libroj por la kursoj

Ĉar la AEA Libroservo havas nesufiĉan kvanton da ekzempleroj de kelkaj libroj listigitaj en la anoncbroŝuro por la Somera Esperanto-Lernejo en Adelajdo 7-10 januaro, bonvolu atenti ke:

Por la duanivela kurso, la uzota libro estos la **Aŭstralia Antologio**. \$30 de la AEA Libroservo.

Por la trianivela kurso, la uzota libro estos nur **Sed Nur Fragmento** de Trevor Steele.

Por la laŭplaĉa kurso pri la Analizado de Sonĝoj, la libro **The Dream Story** de Donald Broadribb estas antaŭaĉetebla je \$15 (inkl. send- kaj poŝt-kostojn) rekte de la aŭtoro: D-ro Donald Broadribb, 46 Great Eastern Highway, Bakers Hill WA 6562. Ĝi ankaŭ estos aĉetebla de la aŭtoro, je la sama prezo, ĉe la Somera Lernejo.

OFICIALA INFORMO DE LA AKADEMIO DE ESPERANTO

Numero 14 (Majo 1990)

Pri derivaĵoj de komun/a: komunumo, komunaĵo, komuno

KOMUNUMO: pro la evoluo tiu vorto prezentas hodiaŭ tri ĉefajn signifojn. Nome,

1. Plej eta teritorio organizita por la komunaj interesoj de siaj loĝantoj.
2. Kia ajn homa grupiĝo (loka, regiona, monda) prezentanta komunajn interesojn por siaj membroj.
3. Internacia grupiĝo de ŝtatoj kun komunaj interesoj.

KOMUNAĴO: Io komuna, punkto komuna al du aŭ pluraj personoj.

KOMUNO: tiu vorto neniel povas signifi komunumo 3 laŭ la ĉi-supra difino, por kiu signifo ĝi cetere ne havus specifan adjektivon.

[Noto de la redaktoro: sekve oni parolas pri la EK (Eŭropa Komunumo). La angla vorto "commune" ankaŭ = komunumo. Same "community".]

RETROKOMENTE**RETROETNEMOK****ETNEMOKORTER**

de Vera Payne

Pri la vortfarado laŭ la stilo de Marcel Leereveld mi estas malpli ol ravita. Fakte mi skribis la vorton "horrible" apud la listo sur p23. Kial ne "la Kreado" por "the Creation"? Kreego? Kial? "Malveki" povus signifi "pli profunde endormigi" ktp. Kelkaj neologismoj beligas la lingvon, ekz. "Mi tristas" multe pli plaĉas al mi ol "Mi estas malgaja" aŭ eĉ "Mi malgajas". Pri "unisex" mi havas plian problemon. Por mi, "unisex" ne signifas ambaŭ seksojn, sed ion multe pli subtilan - io inter la du seksoj, t.e. junulo kiu ne malsimilas al junulino kaj inverse, junulino kiu havas la sveltajn koksojn, mallongajn harojn kaj aliajn trajtojn, de junulo. "Bumrango" estas "yuk"-vorto en la "ir-reven"senco, sed li ja trafis la "ir-revenbileto" ĝuste. "Paroleti esperante" povus signifi "malmulte paroli, kun espero". (Marcel estas eksterordinare klara homo kiun mi respektas senrezerve, do mi esperas, ke li ne maltrankviliĝos se la formiko mordetas leonon.)

P27. Via retorika demando [Ĉu el 17 milion loĝantoj en Aŭstralio nur 63 personoj intereseblas pri Esperanto?] bedaŭrinde devas ricevi negativan respondon. Mi ĵus ektrovis, ke la "Language Proficiency Badge" kiun la skoltaj kaj skoltinoj antaŭe gajnis ne plu haveblas - pardonu - ne plu ekzistas. Ŝajne la peno lerni lingvon kaj gajni tiun insignon fariĝis nepopulara, kaj kiam iu temo estas nepopulara, ĝi simple malaperas el la listo de insignoj atingebaj.

JUVELO DE LA JARO**VIA REDAKTORO REKOMENDAS**

PEKINAJ VIDINDAĴOJ. Beijing: Ĉina Esperanto-Eldonejo, 1989. 142 grandaj kolorfotaj paĝoj. Broŝurita. \$22.50 (Speciale mendenda de la AEA Libro-servo).

Se vi partoprenis en la UK en Ĉinio en 1986, ĉi tiu libro donos al vi belajn rememorojn. Se vi ne partoprenis, ĝi estos bela libro por via kaftablo. Mallonga informo identigas ĉiun foton, ĉinlingve kaj esperante. La fotoj estas aranĝitaj laŭteme, ekzemple aro da bildoj pri la "Malpermesita Urbo" kc., kaj antaŭ ĉiu aro estas informo pri la historio de la loko rigardota.

MEMORINDA SAMIDEANINO: THEA VAN DEN BOOGAARD

memorigo verkita de Max Wearing

Mi unuafoje renkontis ŝin en Perto dum la esperanta kongreso de 1986, kiun mi partoprenis kiel komencanto. Kvankam ŝi jam havis sesdek jarojn, tamen ŝi ŝajnis esti unu el la gejunuloj de tiu kongreso. Belan, afablan, rideteman, junaspektan, kaj jummensan, estis plezuro renkonti ŝin.

Mia ĝistiam ekesperantistiĝo en Adelajdo estis iom soleca. La antaŭan jaron, la SA Esperanto-Societo havis nur tri anojn, kiuj ŝajne ne multe ĝuis kuneston, ĉar ili kunvenis nur unu fojon dum la tuta jaro. Grupeto da aspirantaj komencantoj sporade kunvenis sen multe konsulti la plispertulojn, sed mi ĉeestis la tutlandan kongreson kun Bob Felby, la jam sperta esperantisto, kiu plejmulte helpis min.

Thea sin prezentis kviete, preskaŭ sinnulige: estis efektive mi, kiu serĉis ŝin kiel samŝtataninon. Tamen, ŝia familia nomo, van den Boogaard estas nederlanda. Ŝi aŭskultis la malgajan rakonton pri la manko de eblecoj por komencantoj ekzerci sin je la internacia lingvo, kaj iom post iom ŝi komencis paroli pri siaj propraj spertoj.

Ŝia patro estis SAT-ano en Nederlando dum la nazia okupado, kiam ŝi estis nur dekkelkjaraĝa. Ili kaŝis kaj gastigis judan esperantiston en sia familia kelo. Ŝi lernis Esperanton, sed kaŝeme, ĉar gravis ne altiri atenton al la ĉeesto de la sekreta gasto. Thea bone memoris tiun epokon - la timon kaj la mankon de manĝaĵoj.

Finiĝis la milito, kaj la patro mortis. Nek la patrino nek la fratino de Thea parolis Esperanton. Tamen ŝi memoris ĝin. Pro ŝiaj vivcirkonstancoj kiel adoleskantino, markis al ŝi alta formala edukado, sed ĝojigis ŝin lerni kaj uzi fremdajn lingvojn. Ŝajnas, ke ŝi pasigis iom da tempo en Francio, kiel servistino. Ŝi parolis la francan kaj la anglan preskaŭ sen postsigno de la nederlanda - ankaŭ la germanan - sed modesta ŝi restis pri sia lingvoscio.

Antaŭ la fino de la kongreso en Perto en 1986, Thea decidis proponi al la adelajda esperantistaro ĉiusemajnan konversacian renkontiĝon en sia apudmara hejmo. Sed ŝi neniam prezentis sin kiel instruanton, dirante ke ŝi neniam mastris la gramatikan terminaron. Ŝi preparis grandegajn kvantojn da kremkukoj, ĉokoladaĵoj kaj aliaj grasigaj frandaĵoj.

malgraŭ ĉies protestado, tiuj daŭre aperis; kaj ne dezirante ofendi ŝin, la adelajdaj esperantistoj finfine ĉesis plendi, danke akceptis, kaj dikiĝis. "Dum mia junaĝo," ŝi diris, "frandaĵoj tute mankis. Nun eĉ kiel pensiulo mi povas ĝui ilin kun miaj gastoj."

La grava afero estas, ke homoj daŭre ĉeestis tiun neformalan rondon. Bob Felby ĉeestis preskaŭ ĉiufoje, kaj du el la komencantoj (D-ro Peter Ellyard kaj mi) iom post iom komprenis kion ni aŭdis, kaj fluigis nian paroladon. Ĉar mi ne plu ŝoforas, kaj Ĉar Peter estas sindonemulo, li ĉiusemajne veturigas min de la urbo ĝis la hejmo de Thea, kaj ni havis okazon plani la pligrandigon kaj pliklerigon de la loka societo. Ni starigis du intensajn kursojn pri Esperanto en la adelajda kolegio de TAFE, kaj reklamis ilin inter profesiuloj kaj la ĝenerala publiko. La instruanto de tiuj kursoj estis Trevor Steele, kiun gastigis dum la kursoj Peter Ellyard en sia propra hejmo. Kun la helpo de Charles Stevenson, kvakero kaj instruisto pri historio, ni starigis ankaŭ ĉiudusemajnajn kunvenojn en la Kvakera Domo en Nord-Adelajdo. Tiuj kursoj allogis novajn komencantojn kaj eĉ kelkajn sufiĉe spertajn eksgeesperantistojn - kiel, ekzemple, D-ron Margaret Furness, kiu poste ĉeestis esperantajn kursojn ankaŭ en Francio dum vizitoj al Eŭropo.

Thea mem faris viziton al Eŭropo por vidi sian patrinon, kiu estis mortanta pro kancero. La fraterno de Thea jam mortis pro la sama mal sano. Post sia reveno, Thea anoncis, ke ŝi ne povas daŭrigi la regulajn renkontiĝojn, ĉar ŝi decidis havi operacieton. Vizitante ŝin en la hospitalo, ni trovis, ke ankaŭ ŝi suferas pro kancero. Ŝi sin prezentis por la operacio multe tro malfrue. Kvankam la kirurgoj fortranĉis kelkajn organojn, la kancero jam kreskis en neeltranĉeblaj partoj de la korpo. Ŝi restis pacienca, eĉ gajeta - eĉ post kemioterapio, sed finfine ŝi ne kapablis enteni ian ajn manĝaĵon aŭ trinkaĵon.

Post simpla, nereligia ceremonio, oni kremaciis ŝian korpon en adelajda antaŭurbo, sed daŭras la memoro de ŝia gaja, pacienca personeco, kaj ŝia senpretenda, sed valorega kontribuo al la revivigo ĉe ni de Esperanto.

(Nekrologo pri Thea van den Boogaard, verkita de Bob Felby, aperis en nia mart-aprila numero 1989, p4-5. Ĉi tiu memorigo aperas kiel tributo al bona homo kiu senpretende faris multon por revivigi Esperanton en urbo kie la lingvo preskaŭ malaperis. La Red.)

SUMMER HIGH SCHOOL COURSES IN SPAIN TAUGHT IN ESPERANTO

Preparations are now taking place for the introduction of high school summer courses to be offered using Esperanto as the teaching language, to begin in 1993, under the auspices of the Language Institute of the University of Santiago de Compostela.

The courses are planned to be available on a regular basis each summer. Subjects to be included are the usual range of high school subjects: mathematics, physics, chemistry, biology, geography, history, law, philosophy, literature, language studies, etc. Some of the specific courses already prepared are Introduction to elementary geometry, Introduction to relativity theory, Formal logic, Elementary statistics, Financial use of algebra.

Work on this project was begun in 1985 under the leadership of Antonio Alonso Núñez, director of the Esperanto courses in the Language Institute of the University of Santiago de Compostela. The University is currently providing a full-time salaried position for implementation of the program.

The timetable for the project is as follows:

- (1) Selection, adaptation or editing, and publication of textbooks for use in the courses, 1985-1993.
- (2) Education of teachers in the use of Esperanto, 1989-1992.
- (3) Education of students aged 12-18 in the use of Esperanto, 1990-1993.
- (4) Opportunities for meetings between student groups participating in the project, 1991-1993.
- (5) General instruction of Esperanto via the mass media, 1992-1993.
- (6) Esperanto examinations for students, 1993.
- (7) First series of the courses, 1993.
- (8) Evaluation and detailed plans for the courses in future years, 1993.

It is expected that the first intake will be about 100-150 students of various nationalities. The courses will be taught by university lecturers and specialists and so arranged as to provide a basic education in the selected subjects in preparation for university studies. →

The summer courses have been approved by the Department of Education and Sciences of the Government of Spain, which has also contributed a token subsidy of 200,000 pesetas (=c.A\$3,500). The inauguration of the courses has been timed to coincide with the International Congress of Esperanto to be held in Spain in 1993. The content of the courses is being worked out in collaboration with the Summer University Courses in Esperanto at the University of Liège and the Communication in the European Community campaign being undertaken by the International League of Esperanto Teachers.

Prospective teachers for the courses, and students, may obtain details by writing (in Esperanto, or with enclosed Esperanto translation) to the Curso de Esperanto, Instituto de Idiomas, Praza de Mazarelos s/n, E-15703-Santiago de Compostela, Spain. It is asked that proposals for participation in the courses, either as teachers or students, be made through the educational institution to which you are attached.

o-o-o

CHINA

Volume 2 of the Esperanto edition of an Anthology of Chinese Literature, covering the years 1949-1979, is now available at the price of \$16.50 from AEA Libroservo, P O Box 230, Matraville NSW 2036.

Chess enthusiasts may be interested in a series of detailed, illustrated articles on traditional Chinese Chess, which have been appearing each month this year in the magazine *El Popola Ĉinio*. Beginning with a presentation of each of the pieces, the layout of the board, and basic rules, the articles have gone on to detail the progress of the game and tactics for various stages of the game. Subscriptions to the magazine may be ordered through AEA Libroservo, address given above, for \$15.50 a year.

Also now available is *Ĉinaj Protektataj Bestoj*, 350p. This book on Chinese Protected Animals covers 176 species of vertebrates. Two pages are devoted to each species, the left hand page gives descriptive information about the animal and its life, while the right hand page is devoted to a black and white drawing of the animal in its natural habitat. Copies may be specially ordered through the Libroservo, address given above.

ANATOMICAL DICTIONARY

One of the most significant new dictionaries to be published this year is the *Anatomia Nomenklatura*, with 6248 Latin-English-French-Esperanto-Chinese parallel listings, prepared and edited by Prof. Li Kexi of the Northwestern Agricultural University in Yangling, Shaanxi, China and Dr André Albault, ophthalmologist and president of the Academy of Esperanto. With 698 large format pages, it also includes separate indexes for each language to facilitate reference. The price is US\$29 = approx. A\$38. The book may be ordered directly from Prof. Li Kexi, Northwestern Agricultural University, 712100 Yangling, Shaanxi, China, or by special order from AEA Libroservo, PO Box 230, Matraville NSW 2036.

O-O-O

SUMMER SCHOOL ENROLMENTS

Two months before the 8th Australian Esperanto Summer School to be held in Adelaide 7-19 January, 1991, Australian enrolment numbers already stand at 20 - half those for the 1989 summer school. (4 beginners 6 intermediate and 10 advanced). In addition 10 overseas Esperantists have applied for visas to visit the school: USSR 2, Hungary 1, Yugoslavia 1, Mongolia 6. Enrolment forms from The Office of Continuing Education, University of Adelaide, GPO Box 498, Adelaide SA 5001; or from Max Wearing, 30 Westbury St, Hackney SA 5069.

O-O-O

NEW AUSTRALIAN-ESPERANTO DICTIONARY

Review by Leland B. Ross (U.S.A.)

Australian Esperanto Dictionary, ed. R.L. Harry and V. Gueltling. Australian Esperanto Association, 3rd edition 1990. 55p. \$6. Order from Libroservo de AEA, P O Box 230, Matraville NSW 2036.

This intriguing little dictionary's third edition is in several respects a significant improvement over the second (1955) edition. Most obvious are the addition of numerous, mostly helpful illustrations reprinted from a monolingual Aussie lexicon, *The Macquarie Dictionary* and of an alphabetical list of 122 Esperanto roots **not** defined in the *Plena Ilustrita Vortaro*, with their "Strine" equivalents. The dictionary has also, less obviously yet noteworthily, been expanded by some 155 en-

tries, and a number of the definitions have been made longer and (usually) clearer. Anyone interested in the English language and/or in Australian literature (and speech), fauna, flora, and culture, will find this a very useful and fascinating reference work.

[The first edition of this dictionary was published in 1983 with 700 headings, intended for use by the translators of an Esperanto publication of an Australian Anthology. As is well known, Australian English usage includes a large vocabulary of words unknown or rare in other English speaking countries in which the standard English-Esperanto Dictionaries have been prepared and published. In 1985 a second, enlarged edition containing 1010 headings was published with an expanded aim. It was hoped that the dictionary would be of service to readers of the **Aŭstralia Antologio** in other countries who might be inspired by the Anthology to go on to read some of the novels and other works excerpted as representative Australian literature in the Anthology.

The **Aŭstralia Antologio** was published in 1988 and has enjoyed considerable popularity. In the meantime **The Australian National Dictionary** was published by the Oxford University Press and brought attention to the fact that many essential Australianisms were still missing from the Australian-Esperanto Dictionary. Also the editors of a new unabridged English-Esperanto dictionary in America asked for a revised and slightly expanded vocabulary of Australianisms to be drawn upon for their work. Thus this third, illustrated, edition, with 1125 entries, was published about the middle of this year.

-Ed.]

ESPERANTO CONGRESSES

A f r i c a

It is with pleasure that we can report that a pan-African Esperanto congress is to be held from 27 December 1990 to January 2, 1991, in Lome, Togoland. Excursions to neighbouring countries will be held from 2-11 January 1991.

N o r w a y

The 76th International Congress of Esperanto is to be held in Bergen, Norway, July 28 - 3 August 1991.

SPERTOJ

(1)

de Donald Broadribb

[En la januara numero de TAE mi presigis fikcian noveleton kiun (prave) iuj kritikis kiel neverŝajnan. Laŭ proverbo, "La vero estas pli nekred-ebla ol fikcio", do mi prezentas eĉ pli neverŝajnan rakonton kiu tamen estas vera. Temas pri evento renkontita de mi dum mia laborado kiel psikanalizisto. Kun permeso mi drame prezentas ĝin, sed kun kondiĉo ke mi uzu falsitajn nomojn. La situacio, kiu ankoraŭ povus ripetiĝi en Okcidenta Aŭstralio, estas kvazaŭkoŝmaro por multaj konsilistoj.-DB]

Patro Jozefo skuiĝis kiam la sono de la pordsonorilo penetris lian dormon. Li estis ekdorminta en sia remburita fotelo. Mi ja maljuniĝas, li pensis. Kiomaĝa nun? Sepdek tri. Tro maljuna. Multe tro maljuna por pritrakti ĉi tian problemon. Li skuĉetis la kapon, penante plenveki sian cerbon. Li devas decidi. Decidi pri kiu ago estos malpli malakceptenda. Sed efektive nur unu decido estis permesbla. Li stariĝis kaj marŝis al la pordo, malfermis ĝin.

"Pardonu la malfruon," pardonpetis Joan dum ŝi kaj Robin sekvis lin al la salono. "Okazis ia akcidento sur la aŭtovojo kaj ni sole povis sidadi ... kaj timi" & ia voĉo malfortiĝis ĝis neaŭdebleco. Ili ja timis ion pli gravan ol la trafiko sur la aŭtovojo. Timigis ilin anticipe pri tio, kion diros Patro Jozefo. Patro Jozefo timis precize la samon. Stranga sento. Jam de pli ol dudek jaroj Joan kaj Patro Jozefo konas unu la alian, sed eĉ nun ambaŭ dubas pri la decido kiun li faros. Kaj Robin? Robin kaj li preskaŭ ne konas unu la alian, se oni komparas kun la interkono kun Joan. Robin ekaperis en la vivo de Patro Jozefo antaŭ nur kvin jaroj. Sed eĉ kvin jaroj sufiĉas por akiri amon al nekonito. Robin eĉ povus esti lia nepo. Povus. Sed ne estas. Pro la ĉasto kaj fraŭleco ĵurpromesitaj antaŭ -- jes, antaŭ kvindek jaroj. Dum ili ordigis sin sur la seĝoj, li turnis sian menson al la vivdramo de tiom da jaroj. Joan estis naskita en ĉi tiu paroĉo. Baptita en ĉi tiu paroĉo. Edziniĝis en ĉi tiu paroĉo. Kaj Patro Jozefo ĉiam ĉeestis. Verŝajne la animon de Joan konis Patro Jozefo pli intime ol ĉiu alia homo.

"Vi ne kunportis la bebon," plendis Patro Jozefo. Ne nur por esprimi sian senton de perdo, sed ankaŭ por enfokusigi sian menson je la aktualo. Sacerdoto suferas multajn perdojn pro sia vivo. "Teo? Biskvitoj?" li proponis, strebante trankviligi sin.

"Bonvolu. Jes." Joan kaj Robin parolis samtempe. La tremado de iliaj voĉoj egalas la skuiĝon de la manoj de Patro Jozefo dum li iris al la kuirejo kaj revenis kun la tasoj kaj teleretoj.

.....

La problemo enlumiĝis antaŭ du tagoj, kiam Joan kaj Robin petis pri-
vate paroli kun Patro Jozefo post la meso. Joan bezonis malmultajn vor-
tojn por informi lin pri la situacio. La unujariĝo de ilia bebo, Alice,
okazos baldaŭ, kaj ili decidis fari por ŝi donacon kiu estos ŝia trez-
oro dum la tuta vivo. Prifamilian albumon. En ĝi estos fotoj de ili, de
iliaj gepatroj, de ĉiuj praparencoj. Sed kiam ili progresis en la pre-
parado de la albumo ili ekteruriĝis. Dum sia tuta vivo Joan konsciis
pri sia adoptiĝo. Ŝiaj adopt-gepatroj helpis ŝin, kiam ŝi entreprenis
akiri sian originan Ateston pri Naskiĝo.* Ili preskaŭ tiel fervoris
kiel ŝi mem dum ŝi serĉis siajn nask-gepatrojn kaj -parencojn. Sed por
Robin estis alie. Li sentis fortan ŝokon kiam li provis akiri pasporton
kaj unuafoje sciiĝis ke ankaŭ li estis adoptita. Liaj adopt-gepatroj
faris el tiu adopto sekreton, kaj eĉ nun ili rifuzas diskuti ĝin. Ankaŭ
li entreprenis akiri sian originan Ateston pri Naskiĝo. Kaj tiel mal-
sekretiĝis -- ke li kaj Joan estas gefratoj.

Eksterordinara koincido, pensis Patro Jozefo. Tamen ne tiel nekred-
ebla kiel ŝajnas. Adoptoleĝoj jam plurfoje ŝanĝiĝis dum lia vivo. Dum
longa periodo la registaro detruis la adoptodokumentojn post la komple-
tiĝo de la adopto. Kaj dumlonge oni konsilis al adopt-gepatroj ke estas
plejbone por la emocia sano de la infano ke ĝi neniam sciu pri la
adopto. La konsekvenco estis ke neeviteble okazas kelkaj miskoincidoj.

"Tio malvalidigas nian geedziĝon, ĉu ne?" Robin sukcesis diri dum
longa plorado. Patro Jozefo kapjesis. "Ni anticipis ke jes. Ni ne sci-
is kiun konsulti. Devas ekzisti ia provizo por escepto. Iu maniero sol-

*En Okcidenta Aŭstralio nova, falsita Atesto pri Naskiĝo estas don-
ata kiam oni adoptas bebon. La falsita Atesto indikas ke la adopt-
intaj gepatroj estas la nasko-gepatroj. Nefalsita Atesto estas sekrete
konservata de la registaro. Laŭ leĝreformo farita antaŭ kelkaj jaroj,
adolta adoptito rajtas akiri kopion de tiu origina nefalsita Atesto,
laŭ certaj kondiĉoj. Ĉar la federala pasport-oficejo malakceptas fal-
sitajn Atestojn, ne malofte adoltoj unuafoje sciiĝas pri sia adoptiĝo
kiam ili petas pasporton.

vi la dilemon."

Patro Jozefo kapneis. "Neniu escepto ekzistas," li murmuris. Estis malfacile mem ne plori pro la neevitebla malestigo de ilia geedzeco kaj pro kio poste okazos. "La leĝo ne permesas esceptojn. Nek la socijura leĝo, nek la eklezia kanonleĝo. Tio estas tute klara. Vi faris nenion kriman, neniun pekon. Kion oni laŭ sia ankora kredo faras, tio ne estas peko. Almenaŭ -- ne laŭ la aktualaj teologoj." Li baraktis kontraŭ si mem. "Sed kiam vi scias ke temas pri peko kaj tamen daŭrigas, nu tio estas alia afero. Ne estus permeseble ke vi plu kunloĝu kiel geedzoj. La socijura leĝo permesas ke vi plu kunloĝu kiel gefratoj. Sed la Eklezio ne tolerus tion. Kaj ĉiukaze, kompreneble, la bebon transprenos ŝtata instanco." Li ĉesis paroli. Li ekkonsciis ke li paroladas kvazaŭ libro de reguloj. Sed subite tiu "libro" estis fermita kaj li vidis la teruritajn, torturitajn vizaĝojn antaŭ si. Li ekkonsciis ke li mem estas interne frakasita de la vortoj diritaj. Kvar koroj rompiĝos, ne nur tri: de Joan, de Robin, de Alice, kaj -- de li mem.

Joan kaj Robin atendis, ke li diru al ili kion fari, informu ilin pri la detaloj de kio okazos. Timante ke li fortiros la bebon Alice disde iliaj brakoj jam ĉimomente.

"Eble ni ne tro hastu," fine diris Patro Jozefo. "Blinda hasto solvos nenion. Eble ja ekzistas iu obskura regulo. Iu speciala esceptoebleco. Iu piednoteto en la kanonleĝo. Io kutime ne instruata..."

"Sed ĉu vi rajtas fari tian decidon?" demandis Joan. "Ĉu ne necesas ke vi informu la episkopon? Ĉu ne li devas aranĝi la nuligon de la geedziĝo? Ĉu la Eklezio ne ordonas ke...vi tuj raportu?" Ŝia vizaĝo estis fantome blanka.

"Mi supozas ke unu-du-tagatendo ne gravos," diris Patro Jozefo. "Mi dubas ke Dio estas tiel hastema kiel la episkopo. Kaj la episkopo komprenos ke ne nur vi ricevis ŝokon. Mi bezonas tempon por pensado. Tempon por reordigi mian animon. Dio faros ian solvon. Malespero estas peko precize ĉar ĝi supozigas ke Dio ne prizorgos siajn amatojn."

Post la foriro de Joan kaj Robin, Patro Jozefo kvazaŭkolapsis en la fotelo. Li fermis siajn okulojn, emocie elĉerpante. Devas ekzisti ia solvo por la problemo. Ili bonafide geedziĝis. Li bonafide celebris la geedziĝon. Li bonafide baptis ilian bebon. Sed ĉu bonafido sufiĉas? Ne-

niu rajtus sugesti ke ili agis malbonafide. Sed - kaj ĉi tion certe diros la episkopo - nun oni scias, do la afero havas novan aspekton. Ne plu temos pri bonafido, se li sekretos pri afero kiu laŭ lia bona scio estas kontraŭleĝa jure kaj kanone. Li ja ĵuris lojalecon al la Eklezio kaj ties instruoj.

Sed ĉu efektive temas pri bonafido? Li sentis forte ke tiu meditado celas kaŝi ion alian. Li ne volas la nuligon de la geedziĝo. Jen la kerno de la afero. Lin motivigas ne teologiaj argumentoj aŭ kanonleĝoj. Lin motivigas tute simple ke li amas Joanon kaj Robinon kaj la bebon Alice. Ili estas lia "familio". Fojfoje li trovis sin supozanta ke la bebo Alice iel estas lia. Multajn horojn li uzis por trovi plejtaŭgan donacon por la unujariĝo de Alice. Multajn pli ol li povus pravigi. Li mem partoprenas en la emocio do li ja ne povas fari senpartian decidon. Des pli lia devo estas telefoni la episkopon kaj transdoni al li la taskon. Des pli li ne povas fari tion.

La preĝejo estis fermita kaj ŝlosita antaŭ pluraj horoj. La lumoj en la apudaj domoj antaŭ horoj estis estingitaj. Patro Jozefo plu meditis. Fine, elĉerpinte, li ekdormis ĉe la tablo en la kuirejo, kun taso da kafo en la mano. Sed lia dormo estis malpaca, kvazaŭ li jam vekiĝis. La frazo senfine ripetis sin: "Sekve kiujn Dio kunigis, neniu homo malkunigu" el la geedziĝ-ceremonio. Geedziĝo kiu ne estis geedziĝo. Li vidis sin en sonĝo, pledantan. Ĉu Dio kunigis Joanon kaj Robinon? Ĉu la valideco de geedziĝo dependas de la rajto de la koncernaj personoj geedziĝi? Kompreneble ke jes. Sed li, reprezentante Dion en la ceremonio, benis ilin nome de Dio. Ĉu beno de Dio estas malvalidigebla? Aŭ ĉu tio vere estis beno de Dio, se kio estis benita ne rajtis esti benita, eĉ kvankam li tiutempe kredis ĝin rajtigita? Eĉ dum la dormado lia cerbo senĉese rondiris meditante pri la problemo. Kiam la antikva horloĝo en la vestiblo dekdurfoje sonoris, Patro Jozefo vekiĝis, kaj dum lia vekiĝo fantome aperis en lia menso memoro pri tiu stranga teksteto en la Biblio: ke Jesuo vidis viron laborantan dum la sankta sabato. Jesuo diris al la viro "Amiko, se vi scias kion vi faras, benita estas vi. Sed se vi ne scias, vi estas kondamnita kiel kontraŭleĝulo".

La vizaĝo de Patro Jozefo komencis trankviliĝi dum li memoris tiun tekston kaj la diskutojn pri ĝi en la teologia lernejo, pri ĝia signifo se ĝi efektive estis aŭtentika diro de Jesuo. Ke eble en kelkaj cirkonstancoj la volo de Dio estas ke Liaj Leĝoj estu malobeataj. Eble, li pensis, kiam tiuj Leĝoj suferigas senkulpajn personojn. Aŭ ĉu li nur

senespere serĉas pravigon por nenion fari? Ĉu li riskas sian animon per tia meditado? Konstante revolvas liaj pensoj. Antaŭ nun li kredis ke li fariĝis sacerdoto por helpi suferantojn, proponante al ili la plej grandan helpon imageblan. Nun, estante sacerdoto, li devas proklami al senkulpaj personoj ke Dio kondamnas ilin. Kial, ho kial, li fariĝis sacerdoto?

.....

"Patro Jozefo, ĉu vi malsanas?" La timoplenaj okuloj de Joan rigardis liajn. Li skuetis sin, kio elverŝis la teon el la taso el kiu li pretis trinki. "Estas kvazaŭ vi senkonsciigis."

Patro Jozefo zorgoplene metis la tason sur la tablon kaj strebis kvietigi sin. "Ne, mi bone sanas. Mi nur estas iom laca. Mi delonge ne dormas pro ĉio ĉi. Nu, mi tre zorge ekzamenis la aferon. Efektive mi trafis solvon. Neniu peko okazis. Peko, laŭ Dio, estus forpreni de vi la infanon kaj apartigi vin. Mi sendis leteron al la episkopo. Trankviliĝu, vin neniam denove rajtos ĝeni la afero. Do ignoru ĝin. Iru, kaj Dio benu vin nun kiel li benis vin antaŭe."

Robin kaj Joan foriris. Ili bone konis Patron Jozefon. Li neniam mensogus. Se li diris ke neniu problemo plu ekzistas, do ili povas prave forgesi la problemon. Iliaj koroj komencis batadi pli normale.

Patro Jozefo ankaŭ sentis pacon dum li relegis kopion de la letero sendita al la episkopo:

Kara Episkopo,

Per ĉi tiu letero mi fortiras men el mia posteno kaj el mia sacerdoteco. Bonvolu kompreni ke volas tion ne mi sed Dio. Mi ne rajtas ekspliki. Bonvolu respekti mian decidon, kaj preĝu por mi laŭ la vortoj de Kristo, "Amiko, se vi scias kion vi faras, benita estas vi". Preĝu por mi.

En Kristo via,

Jozefo Bush.

[Postnoto: laŭ proponata nova adoptoleĝo en Okcidenta Aŭstralio la supre priskribita situacio ne povus ripetiĝi. Ŝanĝoj en la adoptoleĝoj de la aliaj ŝtatoj dum la pasintaj du jaroj nun malebligas ripeton en la plejparto de Aŭstralio (kun escepto de NT kaj ACT). - La biblioteksto menciita en la lasta parto estas el Luko 6:5. Tiu teksto troviĝas en nur unu frua greka manuskripto de la Evangelio laŭ Luko, do kutime ne estas menciata en bibliotradukoj. Sed ĉar tiu frua manuskripto estas unu el la plej gravaj kaj fidataj manuskriptoj de la teksto de tiu evangelio, teologia diskuto pri la teksto estas vigla. - DB]

o-o-o

LA LETERO DE L'AKADEMIO

Numero 12 (Julio-Aŭgusto-Septembro) aperis. En ĉi, Oficiala Informo numero 14 pri la signifo de la vortoj komunumo, komunaĵo, kaj komuno (teksto represita sur p11 de ĉi tiu numero de TAE). Ankaŭ artikoloj pri la aktuala bezono ke ekzistu la Akademio, kaj tri grandaj paĝoj da demandoj kaj komentoj de legantoj, plus respondoj. Kaj interesa listo de la ok Oficialaj Aldonoj al la Universala Vortaro. Koncize:

- 1) Julio 1909, kun 864 radikoj
- 2) Julio 1919, kun 593 terminoj
- 3) Januaro 1922, kun 192 radikoj
- 4) Junio 1929, kun 118 radikoj
- 5) Junio 1934, kun 8 radikoj
- 6) Aprilo 1935, kun 21 radikoj
- 7) Decembro 1958, kun 149 terminoj (el ili 83 en la Fundamento kvankam ekster la Universala Vortaro.)

8) 1974, kun 198 terminoj

Entute: 2771 en la Fundamento

1975 (proksimume) en la Oficialaj Aldonoj

4746 proksimume

(proksimume ĉar pluraj terminoj estas "paralelaj formoj", kaj diversaj aliaj estas korektoj kaj ŝanĝoj. Krome diversaj decidoj ne aperintaj en la Oficialaj Aldonoj, ekzemple oficialigo de la sufikso -end en 1953, nuligo de la malkonsilo al la sufikso -io por landnomoj en 1974.)

Kvankam **The Australian Esperantist** nun represas ĉiujn oficialajn komunikadojn de la Akademio de Esperanto, tion ne faras ĉiuj esperantaj gazetoj. Tial mi forte rekomendas abonon al **La Letero**. - DB

Ĉu vi sekvas la novaĵojn?

Kiu organizaĵo en 1989-1990:

- organizis la plej grandan E-renkontigon en ambaŭ Amerikoj?
- ligis rilatojn kun sep novaj landaj asocioj el Eŭropo, Afriko kaj Azio?
- pledis por la rumana Esperanto-movado ĉe Unuiĝintaj Nacioj, kaj poste subtenis ties renaskigon per libroj, revuoj kaj membrigoj?
- elspezis pli ol 100 000 guldenojn por disvastigi Esperanton en la evoluantaj landoj?
- renovigis sin per la ŝanĝo de ok el siaj naŭ estraranoj?
- radikale plibonigis la aspekton de la plej legata revuo en Esperanto?
- aperigis kaj senpage dissendis ilustritan librokatalogon en dekmil ekzempleroj?
- realigis ĉion ĉi kiel parton de sia Strategia Plano por la dua jarcento de Esperanto?

Nur unu tia organizaĵo ekzistas. Kaj ĝi bezonas vin.

Subtenu la tutmondiĝon de Esperanto. Membrigu en UEA.

Universala Esperanto-Asocio, Nieuwe Binnenweg 13806,
NL-3015 BJ Rotterdam, Nederlando

Por membriĝi, plenigu la ĉi-suban slipon kaj sendu ĝin (aŭ fotokopion) al via landa peranto:

Libroservo de AEA, P.O. Box 230, Matraville, NS2 2036

Mi membriĝas en UEA en la indikita kategorio por la jaro 1991 kaj kunsendas mian kotizon:

- ☐ MA Membro-Abonanto (ricevas la Jarlibron kaj revuon *Esperanto*), \$52
- ☐ MA-K* Juna Membro-Abonanto (ĝis 29 jaroj-ricevas ankaŭ la revuon *Kontakto*), \$52
- ☐ MJ Membro kun Jarlibro (ricevas la Jarlibron, sed ne la revuon), \$21
- ☐ MJ-K* Juna Membro kun Jarlibro (ĝis 29 jaroj-ricevas ankaŭ la revuon *Kontakto*), \$21
- ☐ MG Membro kun Gvidlibro (minimuma kategorio), \$9
- ☐ DM Dumviva Membro (ricevas la Jarlibron kaj revuon dum la tuta vivo), \$1300

Nomo _____

Adreso _____

*Naskiĝdato _____ Profesio _____

Dato _____ Subskribo _____

28a AEA KAJ 57a NZEA KONGRESOJ
11-19 JANUARO 1992
 Universitato de Okcidenta Sidnejo

Unua listo de ĉeestontoj:

1. Herbert Koppel (Vic)	7. Kep Enderby (NSW)
2. Fay Koppel (Vic)	8. Dorothy Enderby (NSW)
3. Tom Elliott (NSW)	9. Raymond Taylor (NT)
4. Mavis Elliott (NSW)	10. Elizabeth Taylor (NT)
5. Kevin Smith (NSW)	11. Les Scott (NSW)
6. Raymonde Smith (NSW)	12. Bess Scott (NSW)

Listo de la 1a de oktobro 1990

Speciala noto: kiu deziras partopreni en la 56a NZEA kongreso en Masterton 11-14a de januaro 1991, povas akiri aliĝilon de Les Scott, 34 Ocean Road, Manly, NSW 2095.

o-o-o

BIBLIOTEKO DE AEA

Will Firth, kiu vizitis Kanberon dum kelkaj semajnoj post studado en Moskvo kaj antaŭ ol komenci instruadon en Magdeburg, donacis la sekvantajn librojn al nia Biblioteko:

Germana Antologio (ek de la plej frua epoko ĝis ĉ. 1700). Ĉi tiu estas duoblaĵo kaj disponebla al loka grupo kiel konstanta prunto.

Vivi Estas Danĝere de Isvan Nemere.

Serĉu Mian Sonĝon de Istvan Nemere.

1825 bildrakonto tradukita el la rusa.

1905 Prologo, simila bildrakonto.

Maslaček (Leontido), gazeto kun artikolo de Tibor Sekelj kaj bildrakonto "Kiu estas Jozefo?"

Esperanto: Lernolibro de la Internacia Lingvo, Zagreb, 1984.

E. Jaunvalks, Esperanto - starptautiskas valordas kurss. Riga, Zvaigzne 1985

Geza Gardonyi, Steloj de Eger, bildrakonto, Hungara E.A. 1979.

Kio Estas USSR? flugfolio. Eldonejo de Presagentejo Novosti, 1984.

Markarian, R.H.M., Ni Parolu Esperanton. University Tutorial Press, London, 1964, represita 1971 (duoblaĵo)

Instrukciaro por kursgvidantoj uzantaj la Zagebran Metodon. Aŭtoro Zlatko Tišlar.

L..aŭte, dumonata kultura informilo kaj esprimilo esperanta. Laroque Timbaut, Cercle amical esp. agenais, 70-74, 77, 82.

Ni tre dankas al Will. La bibliotekisto ĝoje ricevas pruntpetojn.

Ni ankaŭ ricevis, kiel interŝanĝon de duoblaĵoj, dudekon da klasikaj libroj el la biblioteko de la Esperanto-Societo de Brisbano. Aliaj Societoj kiuj ĝis nun ne sendis liston de la libroj en sia biblioteko estas invitataj tion fari. Tiam la centra Biblioteko povos sendi de tempo al tempo duoblaĵojn, por plenigi la truojn.

Ralph Harry

o-o-o

NOVA ADRESO DE RALPH HARRY

Ekde la 1 Novembro la adreso de Ralph Harry estas:

Doktoro Ralph Harry
Unit 319 Bayview Garden Village
36-42 Cabbage Tree Road
Bayview NSW 2104

o-o-o

JUNULOJ PARTOPRENONTAJ EN LA UK 1991

Laŭ ŝanĝita regularo, gejunuloj ne pli ol 19jaraĝaj je la 1a de januaro 1991 rajtas al senpaga aliĝo en la UK en Bergen, senkonsidere ĉu ili aliĝis al la IJK aŭ ne. La "porjunula kotizo" estas pagenda nur de personoj inter la aĝoj 19- kaj 29-jaraj.

IOM PRI SOVETIA TELEVIDO

de Trevor Steele

Pri la deprimaj vivkondiĉoj en Sovet-Unio mi jam raportis diverse-loke, i.a. en Social Alternatives. Ĉi-foje mi volas skribi pri pli kontentiga temo, nome televido en ĉi tiu giganta lando. Kompreneble mian kapablon juĝi ĝin limigas mia nekompleta kompreno de la rusa lingvo, sed mi esperas, ke miaj impresoj ne tute maltrafas.

Ĉiuj opinias, ke la programoj estas nun nekompareble pli interesaj ol en la antaŭ-gorbaĉova epoko. Tiutempe, oni diras, spektindaĵ estis nur iuj filmoj; dum novaĵbultenoj oni marŝigis la hundon. Ŝajnas ke nun ĉiuj televidas. Se "antaŭ Gorbaĉov" fama poeto, kia Jevtuŝenko, povis altiri stadionplenan da homoj per deklamado de siaj verkoj, nun poetoj estas same neglektataj kiel en la Okcidento. Nun televiduloj rajtas diri tion, kion antaŭe nur poetoj kuraĝis kamufle aludi.

La ritmo de sovetiaj programoj estas multe malpli rapida ol nia. Dum niaj politikistoj kutime havas nur kelkajn sekundojn por denunci la stultecon de la oponuloj, antaŭ ol venas reklamo aŭ kontraŭdenunco, sovetiaj politikistoj rajtas paroli dum minutoj pli-malpli pri la temo, ĉar ankoraŭ ne estiĝis la tradicio kulpigi kontraŭulojn pri ĉiuj problemoj (ĝis antaŭ nelonge ĉiuj sovetiaj politikistoj same opiniis pri ĉiuj temoj). Ŝajnas al mi, ke televido iĝis forta demokratiiga forumo: ministroj devas regule intervjuiĝi, kaj foje la demandantoj taŭzas glatan ministran vizaĝon.

Gorbaĉov mem estas tre malpopulara. En Okcidento oni lasas lin paroli du-tri vortojn kaj tiam tradukas la kernon. Ĉi tie oni malofte montras lin, sed kiam li aperas, li parolas senfine, malfortigante la efikon per tro da vortoj. Oni lin rigardas babilema nedecidemulo. Lia sola ŝanco ree populariĝi estus forlasi la malamatan KP kaj rapide enkonduki drastajn ŝanĝojn en la kadukan ekonomian sistemon.

Distraj programoj ĉerpas grandparte el la granda repertuaro de la rusa kulturo, sed estas programoj, kiuj celas "usonigon". Fakte estas furora populareco de ĉio usona (kion oni dum jardekoj denunciis "dekadenca"). La "video clips" (laŭvorte!) povus esti el Usono, eĉ se la voĉo de la kantistino ankoraŭ pli gravas ol la formo de ŝiaj femuroj. Ankaŭ reklamoj elsendiĝas, ankoraŭ nur malmultaj. La reklamado ŝajnas navi, senkulpa kompare kun nia. Unue venas solena averto, ke sekvos "re-

klama". Poste oni tre serioze provas konvinki pri la valoro de la traktoro, skribmaŝino, aŭ kio ajn - homoj malrapide ekzamenas la varon, poste funkciigas ĝin kaj montras la bonajn rezultojn. La fona voĉo estas serioza, gajnama. Fine venas la adreso kaj telefon-numero de la kompanio. Kiam la sovetianoj ekscios, ke erotiko-tiklo kaj humur-provoj vendas ankaŭ traktorojn?

Aktuala (nova) adreso de Trevor Steele:

USSR-CCCP
KIEV 5
ul. Gerkogo 39, Kb 16
Trevor Steele

(Trevor anticipas resti en Sovetio ĝis ĉ. aprilo 1991.)

SOMERAJ GIMNAZI-NIVELAJ KURSOJ PER ESPERANTO EN HISPANIO

Koincide kun la okazigo de la UK en Hispanio en 1993, la Hispana Esperanto-Federacio planas la unuan serion da diversfakaj kursoj je gimnazia nivelo (t.e. infanoj 12-18jaraĝaj). La Hispana Ministerio de Edukado aprobis la planon kaj donacis 200 000 pesetojn (=ĉ.A\$3 500) kiel helpkontribuon. La kursoj okazos sub la aŭspicioj de la Lingva Instituto de la Universitato de Santiago de Compostela, kiu ekde januaro 1990 pagas salajron por organizanto de la projekto.

Dum la jaroj 1990-1993 infanoj tiuaĝaj rajtas libervole studi Esperanton, kaj ankaŭ instruistoj. Jam de 1985 oni preparas lernolibrojn por diversaj studfakoj (ekz. matematiko, fiziko, kemio, biologio, geografio kc.) kiujn oni en Esperanto instruos al la esperantistigitaj infanoj ekde 1993. Oni anticipas partoprenon de ĉ. 100-150 studentoj diverslandaj.

Kiu volas helpi (ekz. per verkado de studlibretoj) aŭ pli da informo bonvolu kontakti Curso de Esperanto - Instituto de Idiomas - Praza de Mazarelos, s/n. - E-15703-Santiago de Compostela, Hispanio.

Postkomento de la redaktoro: La Hispana Asocio uzas la terminon "Preuniversitataj Somerkursoj en Esperanto" por ĉi tiu entrepreno. Tio signifas ke oni celas kursojn preparantajn studentojn planantajn poste studi en universitatoj.

FLUGFOLIO PRI MEDITADO

Dissendata en Esperanto estas flugfolio instruanta meditadon. Kiu interesiĝas petu ĝin de la Worldwide Meditation and Relaxation Society, PO Box 11276, Wellington, Nov-Zelando. Nepre menciuj ke vi deziras la esperantan eldonon.

UEA-MEMBROJ

UEA anoncis sian planon dissendi sian Jarlibron en januaro 1991 al ĉiuj akurataj kotizpagintoj. Sekve, por ricevi vian Jarlibron jam komence de la jaro, via kotizo devos atingi La AEA Libroservon plejmalfrue je la 19a de januaro. Personoj pagintaj sian UEA kotizon post tiu dato ricevos sian Jarlibron nur meze de la jaro (UEA dissendos al malfruuloj en majo).

Kotizoj: gazeto + Jarlibro, \$52; Jarlibro sed ne gazeto, \$21.

ĈU MI POSEDAS KOMPUTERON?

de Ronald Gates

Responde al letero, en kiu mi nomis mian IBM-specan aparaton "komputero", amiko rimarkigis, ke tiu vorto signifas por li peceton da programo. Tio estus logika, se ekzistus substantivo "komputo" kun la taŭga senco. Sed ĝi ne estus necesa: ekzemple, "maniero" ne signifas "peceto da manio", nek "ansero" "peceto de anso".

Antaŭ ol akiri PIV, mi uzis la vorton "komputilo", same la amiko. Tiun uzadon subtenis Owen Longergan kaj Donald Broadribb per ilia Esperanto en la komputil-epoko (kiu disdoniĝis en 1987 kiel aldono al TAE).

Laŭ la 1970-a eldono de PIV, komputilo estas aparato por mezuri per nombroj la unuojn de ripetiganta fenomeno aŭ la kvanton da kontinua fluo, kaj por montri la rezulton de la nombrado dum difinita tempo - tio estas, angle, "meter". Tamen tiun difinon la 1987-a Suplemento anstataŭigis per "nespecifa termino por iu ajn komputiva ilo, ekz. abako, glit-kalkulilo, kalkul-maŝino, kalkulatoro, komputoro"; kaj samtempe "komputi", kun la senco "mezuri" kaj "adicii", cedis lokon al "kompti".

Por vera "elektronika aŭtomato, regata per programo", PIV proponis "komputero"; kaj la Suplemento, dum ĝi konservis tiun terminon, aldonis kiel preferindan la vorton "komputoro".

Mia maŝino nun fariĝos "komputoro". Sed ĉu la ŝajne ofta uzo de "komputilo" ĝuste por tia aparato agnoskiĝos en la sekvanta suplemento al PIV?

[Komento de la redaktoro: En Akademiaj Studoj 1988-1990 Rüdiger Eichholz atentigis ke en la angla lingvo "computer" havas multe pli vastan signifon ol en la aliaj eŭropaj lingvoj, kaj eble tio estas parta kaŭzo de la ĥaoso pri la terminoj. Li sugestis ke oni uzu la vorton komputilo" por ĉiu ajn aparato kiu utiligas komputadon, kaj ke oni uzu "komputoro" nur por ĝeneralaĵ maŝinoj programendaj, t.e. la IBM-ecaj maŝinoj, la Macintosh-oj, Amstradoj, kc. Do "komputilo" estus pli ĝenerala vorto ol "komputoro". Oni povus tiumaniere fari utilajn nuancdistingojn. Sed miaopinie tiuj distingoj ne pravigas novan terminon kiam jamesperanta esprimo ekzistas. Ni ne trokompliku la aferon.

Jam de jaroj mi nomas la maŝinon kiun mi uzas por ĉi tiu gazeto (Brother CE-1050) "vortkomputilo" ĉar tekstprilaborado estas ĝia rolo. Efektive, laŭ mia scio, ekzistas tri specoj de vortkomputiloj: maŝino kies ROM mem enhavas la tekstprilaboran programon (ekzemple mia Brother), maŝino kiu aŭtomate enmemorigas tian programon surdiskan (ekz. la Amstrad PCW-serio), kaj ĝenerala komputmaŝino en kiun oni transigas diversajn surdiskajn programojn ĉu por tekstprilaborado, ĉu por aliaj agadoj. (Oni konstruis la Brotheron kaj la Amstradojn PCW tiel ke ankaŭ tio estas ebla, sed sen speciala programdisko ili aŭtomate agas tekstprilaborade.)

Estas pripensinde ke "komputilo" estas farita laŭ la modelo televيدي/televídilo, do komputi/komputilo. Tio havas pli bonan guston laŭ mia lango ol "komputoro", kaj en la praktiko ĝi ne estas ambigua. |

□

RESPONDOJ POR LA CITAJKVIZO

1.h; 2.f; 3.c; 4.g; 5.d; 6.a; 7.ĉ; 8.b; 9.ĝ; 10.e

Kompostita de Donald Broadribb kaj presita de SNAP E.Victoria Park, WA.

THE AUSTRALIAN ESPERANTIST
Registered by Australia Post
Publication No. WBG 2488

If undeliverable return to
D. Broadribb
46 Great Eastern Highway
Bakers Hill WA 6562

SURFACE
MAIL

Postage
Paid
Vic. Park. E.
WA 6101
Australia